

ፔ ሲሆኑ ቅኑኑ 46

1890 ՅՈՒՆԿԱՐ 29

ՅՈՒՆՎԱՐ 17 (Հ. Տ.)

ՉՈՐԵՔԵՐԹԻ

Կը հրատարակուի Դէպքեր. օրեր

խմբագրութիւնը, եթէ հարկ համարի, համառօտելով և կամ մասամբ միայն կը հրատարակէ իրեն զրկուած գրութիւններն : Պարտաւոր չէ վերադարձուել չհրատարակուած ձեռագիրներն : Ծանուցումներ կընդունուին հայերէն և ֆրանսերէն լեզուով : Ծանուցման 1 միջակ գիրը 1 սանդիմ կարծէ . 1 գլխագիրը 2 սանդիմ :

Les annonces, en français et en arménien, sont reçues aux bureaux de la
Rédaction (Rue Vacon, 50)

ՆՊԱՏԱԿ ԵՒ ՄԻՋՈՅՆԵՐ

(Քաղոքած Կանոնագրէն)

« Հայոց Հայրենասիրական Միութեան» նպատակն է աշխատիլ վարչական բարենորոգումներ մտցունելու թիւրքահայաստանի մէջ, Հայ ժողովրդի տեղական պէտքերին համեմատ : Հայ ժողովրդի ցանկութիւնն է իրաւունք ստանալ ազատօրէն ինքզինք կառավարելու որով միայն պիտի կրնան վերնալ այն հարստահարութիւններ որոնք այսօր Հայաստանի թշուառութեան և աւերակ դառնալուն պատճառ կը լինին :

(«Հայոց Հայրենասիրական Միութիւն»)ը իւր նպատակ իրադրոժեւում համար իւր կարողութեան չափով կը գործադրէ ամեն յարմար եղած միջոցներն, ժամանակի պահանջներին համեմատ. կաշխատինքներքին ոյժ գույացունել Սղղիւն մէջ իւր ազատութեան համար, հրատարակութիւններ կանէ, դիմումներ կանէ որոյ որպէ՛սք է և նլլթապէս ու բարոյապէս կը քաջալերէ անոնց որոնք անձնուիրութեամբ կաշխատին հայրենիքի ազատութեան գործին ։

Միութիւնը կունենայ իրեն բերան
եղող լրագիր ու, բացի զամսազան լու-
բեր տալէ իրբու լրագիր, կը հաղոր-
դէ ընդհանրութեան ինչ որ Միու-
թիւնը ուզէ հաղորդել, տեղեկու-
թիւններ կուտայ Հայաստանի և տա-
րաբնակ Հայերի գրութեան վրայ և
կը ծառայէ հայրենասիրական եռան-
դը արծարծելու Հայերին մէջ: *

Մանօր. «Հայոց Հայրենասիրական Մի-
ութեան» անդամակցիլ կամ թղթակցիլ
ուզողներն պէտք է գիտեն հետեւեալ
հասցէին .

M. Portoukalian
(FRANCE)

Marseille

* Հայոց Հայրենասիրական Միութիւն»ը
կը նպաստէ Արմէնիա լրագրի հրատա-
րակման :

Մեր խղճի եւ գործոց հաշիւը. — Վանի
Խալիլ փաշան կը գործէ . — Հարստահա-
րութիւններ ի Թիւրքահայաստան . — Վեհ.
Կարողիկոսը . — 1'Arménie լրագիրը . —
Դաս մը Մուսաի դատեն . — Թիւրքիտեն
լուրեր . — Հէլենական խնդիրը եւ Պոլս-
կարներն . — Կրէտական գործերն . — Ճը-
րանասկան հիւպատոսութիւններ ի Կով-
կաս . — Գաղղականական շարժումն ի
Մարսելլ . — Արտասահմանի լուրեր . — Ծա-
նուցումներ :

ՄԵՐ ԽՂՃԻ ԵՒ ԴՈՐԾՈՑ ՀԱՇԻԻ

Պրուքսէ, 1890 թւնի 27

Աւանդութիւն մը կըսէ, թէ՛ օր
մը սեւ սեւ սառաւնայ մը անապատի մը
մէջ ճերմակ Թիւրքի մը հանդիպելով,
կը հարցնէ անոր .

— Ի՞նչ բան գործդ ի՞նչ է, ո՞վ
ճեքմակ արարած :

— Անդ որժուժիւն . կը պատաս-
խանէ թիւրքը :

— Հապա քուկդ, ո՞վ սեւ արա-
բած :

— Անդործ ութիւն , սիրելի ճերմակ :

Այն օրուէնէ երկու անգործները
դաշնակցելով իրենց բան դործ ընտ-
րեցին . մին խելոճ կը սպաննէ , միւսն
բարի դործ :

Ո՛րդ որ ինձպէս՝ սատանայ չէ տեսած և հետաքրքիր է տեսնել, թո՛ղ թուրքի հետ գործ ունենայ :

Տասներկններորդ դարը իւր չլրան
կը լրացնէ տնեզերական պատմութեան
մէջ թողլով քաղաքակրթութեան եր
կու մեծ յատկանիշներ, գիտութիւն
և ազատութիւն : Նոր դադափարաց
նոր զգացմանց հերեղատը տակաւ պի
տի ողջոյէ հին աշխարհը և հին բռն
նաւորները, որ անասպեխական դան
ձեր պահող զիշապի նման ազգ և ա
ղինք իրենց ձիրսներու տակ պա
հած անոնց արիւնով կը սնանին, հեղ
ձամահ պիտի կորնչին : Ո՛չ Բաբելոնի
աշտարակ և ո՛չ Երլուզի բարձունց
ապաւէնը չի պիտի փրկէ զիրենք գի
տութեան և ազատութեան անաչառ
հարուածներէն :

Այսուհետեւ մանաւանդ, ազգեր
նման անհատներու, ոչ թէ նիւթով
կը սնանին միայն, ալ նախ գաղա-
փարով և զգացմամբ և ո՞ր հզօր, ո՞ր
բռնաւորն կարող է գարուս տիրող

գաղափար ու զգացումներու դժւ երկաթէ պատնէշ ու ամրոցներ կանգնել, որ արեւու ճառագայթին հետ, օդին մէջ, ամեն հաղորդիչ տարերաց հետ աննշմարելի վիքրօպներու նման կաճին ու կը տարածին յամենայնի և յամենուրեք: Բռնաւորաց փրկութեան միակ միջոց տիրող գաղափարաց առաջ խոնարհելն է, քաղաքակրթութեան պահանջած պայմաններն ընդունիլ և արդար դոհացում տալ ժողովրդեան որ գերադոյն իշխանն է իւր հաւաքական գօրութեամբ:

Տառն տարի, միայն տասն քայլ մը-
նաց, որ ժԹ դարը քսաներորդ դա-
րու կանգնած յաղթական կամարէն
ներս մանէ, այլ մենք ինչ նշանով
ի՛նչ երեսով քաղաքակիրթ ժողովր-
դոց հետ միացած պիտի երթանք
ողջունել նոր դարը և նոր սերունդը
երբ ազգաց վերածնութեան այս մեծ
յեղաշրջմանց մէջ միջին դարուն յա-
տուկ գերի ժողովրդոց արհաւիրք
ունեցանք մեր բաժին. լուսոյ օրերուն
մէջ, ի խաւարի չըջեցանք. պատու
թեան մէջ՝ չլիթայապիրի մնացինք, օ-
րապահիկ չորաբեկ հացը խլեցին մեր
մանկանց ձեռքէն, լուցինք. մեր
պարկեշտասուն քոյրերը յափշտակե-
ցին, համբերեցինք. մեր եղբայրն ու
հայրն սպաննեցին և մարդասպանի ա-
րիւնշազաղ ձեռքերը լղեցինք. քը-
սաները սորոգ դարու մեր սերունդ պիտի
լռէ, թէ՛ մենք մարդ չէինք, այլ ա-
նասուն, այլուի քան զանասուն ըս-
տոր սողուն, որ իւր շունչը գարշա-
պարնեբու տակէն միայն կառնու :

Այս ամօթն ու մուրը եթէ ջանամք
ՅԱՐՔ յօգուածն ստորագրողներու կա-
սատանայի երեսը քսել, կրկին կը սեւ-
նամք . եթէ տակաւին գարշապար-
ներու տակ սողալով ապրինք , լաւ է
որ ի դար ոտք չը կոխած դմեզ կո-
խոտեն անցնին . այլ եթէ կուզենք
սեւերես չի ներկայանալ մեր սերնդ-
եան և պատմութեան առաջ , պէտք
է ազատութեան բնական միջոցին դի-
մել , արիւնով սրբել մեր նախատինք
և այս կերպով միայն մեր խիղճ մեր
դուրժին հետ , և մեր գործ ժամանա-
կին հետ հայտեցնել :

Ձը մոռնանք սակայն, [ԹԷ՝ մեր
խղճի եւ գործոց հաշիւ վերագրով ըս-
կսած յօդուածի նպատակը անցեալ

տարուան մեր ազգային ներքին և
արտաքին դժբաղձ հաշիւներու համա-
ռօտակի քննութիւնն էր :

Եւ զի մեր գործոց ասպարէզը,
մեր պարտուց և իրաւանց կեդրոն
Հայաստանն է, Համառօտակի յիշենք
անոր անցեալ տարուան վիճակը :

Թէպէտ Ալիբիկէի խորերէն աւելի
գիւրաւ լուր կառնուի քան թէ այժմ
Հայաստանէն . բայց մեզ հասած ա-
մեն տեղեկութիւնները կապացուցանեն
թէ՝ մեր հայրենակցաց անցեալ տար-
ուայ վիճակը աւելի գոխմբեր եղած
է քան նախորդ տարին . կեդրոնա-
կան կառավարութիւնն ինքն ստանձ-
ներ է ճնշելու , տարագրելու և շին-
ջելու յատուկ ուղղութեան գործը :

Թիւրքիոյ ազգային լրագիրները խուճ և համբուժեան դատապարտուած, այն վիճակին հասած են, որ ըստ իս լաւագոյն էր, որ ճերմակ թուղթ ցրուէին իրենց բաժանորդաց. ազգային վիճակի լրոց այս աղբիւր խցուած է. այլ պարտաւորիչ աշարժութիւն մը ունի կառավարութեան կողմանէ թիւրք լրագրաց տուած լուրերը մեքենաբար արտատպել: Օրինակի համար, հայ լրագրութիւն Վանայ անուն տալու իրաւունք չունի. այլ երբ, Սուլթանի կամ Եղարքոսի խորհրդով, Վանայ կուսակալ թալիլ պէյը, որ բռնի հանրագիր շինել տալու և այս կերպով նշան և պատիւ կորզելու մասնաւոր իշկիւգարութիւն ունի այդ ժեօն բիւրը. կը տեսնես որ «Սրեւելք»ի հետ ամէն ազգային լրագիրներ արտատպած են զայն: Վանէն եկած հանրագիրներու ստորագրութեան առաջինը նալպանտեան Կարապետ անունով մէկը կը լինի միշտ և յետոյ քանի մը աննշան և չինձու անուններ: Հետագայի եղած եմ իմանալ թէ ո՞վ է արդեօք մեր ազատութեան դրօշակիր նալպանտեանի անունը պղծող». կըսեն թէ կառավարութեան յարգ ծախող և յարգով ապրող, անգիր յիմար անասունի մէկ որ նշանաւոր է իւր մատնիչութեամբ և հարիւրին հարիւր վաշխաւութեամբ:

Պէտք է խոստովանել որ լրագրութեանը ճշման և լրոյ այդ սովին ժամանակ ինչ պիտի ըլլար մեր գաղթական Հայոց վիճակը, եթէ չըլինէր ԱՐՄԷՆԻԱ. անոր կը դիմենք միայն, անոր կը հարցնենք:

«Կուսակցական կուգաս, ծառայ եմ ձայնիդ»,
«Կուսակցական, մեր աշխարհէն խաղաղի մի չունի՛ս...»

Եւ Արմենիան, Հայաստանի կըռուակի նման սրաթեւ ման կուգայ կան կուգայ Արարատ աշխարհի չորս բոլոր խաղաղի կուսնէ արքնէ արքունք թափող ծնողքներէն, լուր կուտայ յաքսոր և ի բանտ դատապարտեալ նահատակ անոնց զաւակաց, կը տեսնայ քրտնաթոր մշակը իւր խոփին ու հերկին վրայ խողխողուած, անոր նորաշաւ կենը թիւրքին ու ֆիւրտին ձեռք մատնուած, և մանկին մերկ և անթի դռնէ դուռ ինկած: Մեր կուսակց կը տեսնէ զայս ամեն և թըշնամին կը տեսնէ կուսակցը, ի զուր գնտակներ կարծակէ զայն վար դըռքելու, նա բարձրէն, Աստուծոյ մօտէն կը թռի. մեր աշխարհէն խաղաղիկներ առնելով կը սրանայ դէպի Հնդկաստան, յԱֆրիկէ, յԱմերիկա, ուր որ Հայ կայ, լուր կուտայ լուր կուտէ:

Թուրք, թուրք, ով Հայոց աշխարհի կուսակց, թուրք դէպի կարին, դէպի Մուշ, դէպի Վան. լուր առ, լուր տուր մեր կենդանի նահատակներուն. փաշաներ կըսեն կոտորեալ երջանկութեան մէջ են Հայեր, կը նշանակէ անոնց թշուառութիւն կատարեալ է. տես այն աւերակաց մէջ նստած աւերակի մէկ մաս՝ այդ մըշակի կին, որոյ արք եօթ տարի հեռու կը գեղերի և կը հեծէ պանդըխտութեան մէջ, նամակ մը դրած է իւր էրկան՝ եարին, այդ ընտանեկան նամակն ալ փաշայի հրամանով վար դըռուած է, առ զայն, թուրք առ մեղ. տես ինչ դրած է.

«Ինչա դռնէ դուռ աղչէ մը ճարեցի,
Տուր թապաղէմ թղթիկ առեցի,
Արքնէ աղջունք թանաք արեցի,
Շողոորուն մատերս կալամ շինեցի.
Գրեր եմ մէջ թղթիւ...»

Արք, եւր արք, հեռու մի կենա,
Աստուծոյ մօտ ծիքն չի մնա:

«Մօլուն խաւք մ'կէր, անունն էր արօր
Վղիկն էր էրկէն սրտին սեւաւոր,
Կապեմ պէշարէն էրթամ խետ ինօր.
Էն իմ տարտ գիտէր, ես էլ կէօ ինօր.
Արք, եւր, արք...»

«Պաղչէմ եմ տնկե վէր էնա տարին,
Չէլաւ մէկ շամա էօրէօսկի եարին.
«Շամամ թուամա իմ եւր խոռվա...»

Հայաստան երջանկութեան մէջ է կըսեն Սուլթան, փաշան ու Մուսան.
... պիտի քնենք տակաւին:
ԿԱՅԾԱԿ

ՎԱՆԻ ԽԱՆԻ ՓԱՇԱՆ ԿԸ ԳՈՐԾԷ

Կ. Պօլսի թիւրք լրագրողները յունվար 19ին և 22ին երկու հեռագիրներ հրատարակած են որոնք իբր թէ Վանի Հայ ժողովուրդը և Աղդային Դաւառական Վարչութիւնը ինքնաբերաբար տուած են Սուլթանին և

Մեծ Եպարքոսին և ատոնցմով կը հերքեն այն հրատարակութիւնները լուրերը որոնք հրատարակուած էին Արմենիայի ներկայ շրջանի 32րդ թուին մէջ և այնուհետեւ թարգմանուած էին նաեւ l'Arménieի և «Տէլի Նիւզ»ի մէջ:

Այս կարգի հեռագիրներ շինելը և կառավարութեան պաշտօնեայ գըտնուող մի քանի Հայերի ու մի քանի ուրիշ թիւրքերէն չհասկնող, յայտնի կամ անյայտ անձերի բռնի ստորագրել տալը և այս կերպով Վանեցիներն Սուլթանի հետ յարաբերութեան մէջ դնելը Վանի կուսակալ Խալիլ փաշայի հնացած և սովորական դարձած հնարքներ են արդէն:

Դիտելի է որ այդ հեռագիրներին մէջ Վանցիները կը յայտնեն թէ նահանգին կուսակալութիւնն է որ իրենց իմացուցեր է այդ տեսակ լուրերի հրատարակութիւնը l'Arménieի և Լիբիպուսի (?) (Թերեւս Տէլի Նիւզ) մէջ և այս կերպով բոլորովին երևան կելնէ այս կէտ թէ թիւրք կառավարութեան միջամտութեամբ միշտ այդ կարգի հանրագիրներ կը կորչուն հարտաշարեալ ժողովուրդէն որ անշուշտ ոչ մէկ միջոց ունի իր անունով շինուած այդ կեղծ հեռագրերին հերքում մը տալու հրապարակով:

Այդ հեռագրի մէջ l'Arménieի խմբագրապետ Պր. Չերազին խոռվարար և այլն անուններ տրուած են որոնք այսպիսի հանդամանքներէ մէջ փոխանակ անարգական բառեր լինելու, Սուլթանի շնորհած պատուանշաններէն աւելի պատուաբեր եղած են այժմ:

ՀԱՐՍՍԱՀԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ Ի ԹԻՒՐԿԱՀԱՅԱՍՏԱՆ

Կ. Պօլսէն մեղ կը հաղորդեն հետեւեալը.

«Իբր Տ ամիս առաջ Ակնայ գաւառէն Լիճք գիւղացի մի Հայ մահմետականութիւն կընդունի և Թրքաց միջոցաւ կը բռնանայ Թրքացնէլ նաեւ իւր կինը և մետասանամեայ աղջիկը: Բայց հակառակ այդչափ բռնութեանց նոքա երբէք յանձն չեն առնուր թըրքանալ:

Տեղւոյն դատաւորը քանի մը երեւելեայ հետ յիշեալ գիւղն երթալով, իւր ներկայութեան կը կոչէ կինն ու աղջիկը. կնոջ կըսէ, «Եկուր դու էրկանդ հետ միացիր, և եթէ չես ուզեր մզկիթ երթալ, հոգ չէ, եկեղեցի գնա»: առ որ կինը կը պատասխանէ, «Ես էրիկ չունիմ, պէտք չէ ինձ այդ»: Չը յաղորդով այսպէս, կուզէ իւր կատաղութիւնը թափել աղջկան վրայ և կըսէ թէ «Պէտք է որ դու Տաճիկ ըլլաս» առ որ անվհահեր կը պատասխանէ մեր քոյր գիւլցաղնուհին, «Ես հայր չունիմ, Տաճիկ չպիտի ըլլամ երբէք»: Դատաւորը տեսնելով մի հայուհւոյ իւր առաջ այդպէս խօսիլը, կը կատղի առաւել եւս, և կը պօռայ «Մաղերդ փետտելով կը ամանիմ դքեղ, դու զիս գիտե՞ս»: այն ատեն աղջիկը կսկսի լալ և զինք իւր մօր հետ դուրս կը հանեն:

Կառավարութիւնը այնպիսի մի օրէնք ունի, որոյ համեմատ տան և հինգ տարին չլրացուցած մի տղայի թոյլ չտրուիր կրօնափոխ ըլլալ և իւր ծնողաց կը յանձնուի. բայց քանի որ յիշեալ աղջիկը դեռ այդ տարիքը չունի և նա մանաւանդ կը յայտարարէ թէ կրօնափոխ չըլլար երբէք, ինչ պատճառով դատաւորը կը բռնանայ և կըստիպէ, «Տաճիկ եղիր, ապա թէ ոչ մաղերդ կը փետտեմ»:

Յարձակութիւնն անպակաս կը լինին այդ հայ տան վրայէն, որոյ մէջ մի տղամարդ ալ չկայ: Թրքեր կըսպառնան թրքացնէլ կինը և աղջիկը. մի քանի Հայք կը միջամտեն, սակայն անմիջապէս կը ձերբակալուին իբրեւ խռովարար և ասոնք երկուող մը կը խմբագրեն հեռագրելու համար ի Պօլիս. — Չգիտենք որո՞ւ: Հեռագրատան պաշտօնեայն կը յայտարարէ թէ «Հիմա հեռագրելու տանն չէ, գործ ունիմ, ուրիշ ատեն եկէք»:

Եւ Սուլթանը Իրատէ ըրեր է, որ հեռագիրք զարնուին, ո՞րի դէմ ալ ուղղեալ ըլլան...:

Մի քանի օր վերջ բանտարկեալք ազատ կարձակուին:

Ժամանակ մը վերջ Տիկին Սառա և Օրիորդ Նոյեմար (այս է իւրեանց անուններ) ուխտի կերթան Արակայ վանքը որ օրուան մը ճանապարհ հեռու է Լիճքէն. մեկնելով այդ վանքէն, նոքա կուգան Զիմար գիւղը, ուր կը հիւրընկալուին իրենց մի բարեկամէն. հոս լուր կը հասնի իրենց թէ կառավարութիւնը հրաման ըրեր է բռնել մայրն ու աղջիկը և բռնի մահմետականութիւն ընդունել տալ, Ուրեմն ազատելու համար մի միջոց եւեթ կար — փախչիլ:

Մեր գիւցաղնուհիք ճամբայ կելնեն դիշբայն շրեպանի մը հետ, և առանց Լիճք երթալով մնաս բարով ըսելու իրենց մօր և քրոջ, կանցնին լեռ ու սար, քար ու ձոր և կը հասնին ի Կիրասոն, ուրկից Տիկին Սառա հեռագիր զարնել կուտայ իւր հօր ի Պօլիս, իւր գալը ծանուցանելով հայրը կը շուարի. չորս տարիէ ի վեր ի Պօլիս գրելթէ միշտ անդործ կը թափառի. խորհելու ժամանակ չմնար, երկու օր վերջ Սառա հանրմ իւր զաւկին հետ պերճ մայրաքաղաքին մէջ է:

Ի հայրենիք նա պառկելու տեղ ունէր գէթ, իսկ հոս ո՞ր...»

Խեղճ Մշեցի եղբայր մի քանին հիւանդ են. եղած գոյն նոսրաները հազիւ կը բաւէին իրենց և ահա տառապանքն իւր կաւելնայ. անխնամ անպատասպար կը մնան ջրալին և խոնաւութեան մէջ. Աստուած ողորմի (եթէ ողորմիլ կուզէ, կամք ունի):

Գետնի վրայ մի փոքր սենեակ մութ, խոնաւ, պղտիկ պատուհանէ մը լոյս առնող. ինչ կը լինի անդրակողին վիճակը:

ՎԵՀ. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԸ

Մշակի մէջ կը կարդանք հետեւեալը. «Երեւանի մեր մշտական թըղթակիցը գրում է մեղ. «Վեհ. Կա-

թողիկոսը հիւանդ է: Նրա գրութիւնը գեկտի վերջերում այնքան ծանրացել էր որ երեւանից համախորհի (կոնսիլիում) տարան երկու ռուս բժիշկներին: Բայց այժմ Վեհ. կաթողիկոսի առողջութիւնը լաւ է արդէն:

L'ARMÉNIE ԼՐԱԳԻՐԸ

Հրատարակուեցաւ l'Arménieի Գ թիւը որ կը պարունակէ հետեւեալները.

Տեսակցութիւն մը Անգլիայի Արտաքին գործերի խորհրդական Սըր Ճէյմս Ֆէրկլեւընի և l'Arménieի խմբագրապետ Պր. Մ. Չերազի միջեւ. Անցեալ 1889 թուականի վրայ տարեկան խորհրդածութիւն մը որ աղդուքնագատութիւն մ'է նաեւ թիւրք կառավարութեան այն վերջին կարգադրութեան որով այսուհետեւ դըպրոցէ ելած երիտաւար թիւրք դատարները պիտի զրկուին Հայաստանի դաւառները, փոխանակ տարիք ունեցող հին թիւրքերի, և որ միաժամանակ կարծել տուած էր թէ այս քայլ ընելով թիւրքի բարենորոգումները գործադրելու ճամբան մէջ մտած է: Յիշատակաւոր մը Պէրլինի վեհաժողովի լիազօրներին տրուած 1878ի հայ պատուիրակութեան կողմէն, և Լորտ Պրոքսօֆիտի պատասխանը: Արմանիայի կայսրը ու կայսրուհին և թիւրքի Հայերը: Պրն. Կլաստիօնի ծննդեան 80րդ տարեդարձը: Պր. Ճէյմս Պրայսի հայերական խնդրի մասին Ապէրալինի մէջ խօսած ճառը: Թանի Կ. Պօլսի թղթակիցը Պ. Տոմանժէ: Հարտաշարութիւններ ի թիւրքահայաստան: Կովկասի Շիա թիւրքերի դենպետին դատադութիւնը Հայերի և թիւրքերի մօտին: Հայերէն լեզուի մասին Եւրոպացի լեզուագէտների ըրած հրատարակութիւններին վրայ տեղեկութիւն: Ի վերջոյ շնորհակալութիւն կը յայտնէ Տ. խմբագրապետը l'Arménieի համակրող Հայերին և Եւրոպացիներին:

l'Arménieին բաժնորդագրուիլ ուղղորդելը գիւմըն են ուղղակի խմբագրապետին, Տ. Մինաս Չերազին հետեւալ հասցեով.

Mr. Minasse Tchérax, Rédacteur en chef du journal «L'Arménie».
28, Bedford Place, Russell Square, LONDRES W. C.
(Արմենիայի 42րդ թուին մէջ l'Arménieի հասցէն սխալմամբ Londrestէ յետոյ «S. W.» գրուած էր փոխանակ «W. C.» ի:)

ԴԱՍ ՄԸ

ՄՈՒՍՍԵՅԻ ԴԱՏԷՆ

Աւա՛ղ, չը կա՞ր մէկ մարդ արի եւ Հայութեան արիւնով լի Մէկ մարդ միայն հազարներէն Որոնք Հայու արիւն կըրեն Հայրենեաց մէջ, մէկ Հայու սան — Որ չը խըրկեր Պօլիս Մուսան:

Մեր Հայ քըրոջ աչքէն թափած Դաւն արցունքներն արեամբ խառնուած,

թիւ-
 ծան-
 նորհի
 ս բը-
 աթո-
 ողէն :

 Երբ Գ
 ետալ-
 Ար-
 Սըր
 խըմե-
 ջեւ :
 տա-
 ազդու-
 թիւք
 կար-
 դըպ-
 դա-
 այաս-
 արիք
 միա-
 է այս
 նորո-
 են մէջ
 էրինի
 բուած
 կող-
 տաս-
 կայս-
 Պրն.
 արե-
 նական
 սոսած
 հըր Պ.
 ներ ի
 Շիա
 թիւ-
 Հա-
 լեղ-
 ալու-
 են : ի
 այտնէ
 Հա-
 ներին
 ի ռ-
 սմա-
 նն հե-

 acteur
 » .
 are ,
 W. C.
 l'Ar-
 dresէն
 իոխա-

 րի
 ան —
 իած
 խառ-
 ուած

Զաղիր Քիւրտին լըրբութեան զոհ
Դնացած մեր քեռ պատիւըն, ո՛հ,
Ձը չարթեցի՞ր սիրտդ, Հայու սան —
Որ խրրկեցիր Պոլիս Մուսան :

Ինչպէ՞ս կըրցար աչքըդ խըփել,
Քու խեղճ մօրկան մեկնած բաղկին,
Ինչպէ՞ս կըրցար ականջդ կափել
Ներա խեղճ ու պատառ ձայնին .

Ձեռքըդ չորցա՞ւ, ո՛վ Հայու սան —
 Որ խորկեցիր Պոլիս Մուսան :

Ա՛խ, իմ եղբայր հայրենասէր,
Գործած օրհապդ չե՞ս մի տեսներ.

Զի վոխանակ Պօլիս դալու
Անիրաւէն դանդատելու ,

Իր տեղ պէտք էր, ու՛ր չափու սան
վերջացընել դատու և Մուսան:

Հայու տղայ, խելքըդ ժողովէ՛
Եւ Մուսայի դատէն ստրկէ ,

Թիւրքէն չը կայ արդարութիւն.
Սյլ հըրացանդ և սուրդ և դուն

Պէտք է գործէք արդարութիւն
եւ հայրենեաց ազատութիւն :

Ամերիկա ՊԱՐ

ԹԻԻՐՔԻՍԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Յունի. 21 թուով Կ. Պօլսէն Կը
գրեն հետեւեալները .

Նախարարական տաճնոսպը բոլորովին վերջացեր է ։ Յակոբ Ժաշա մէկ կողմ ձգեց իր ծրագիրներն ժեծագոյն մասը և այժմ կը շարունակէ սովորական դործերը ։ Նախարարներն խորհուրդը կաշխատի ելմտացոյցի 90-100 միլիոնի տարեկան բացը ուրիշ միջոցներով գոցել ։ սակայն անգործադրելի պիտի մնան իրենց ծրագիրները քանի որ օր ըստ օրէ թիւըք պետական անձերը աւելի կը խրոչին զիջումները ։ ներէ ։

Թիւրք կառավարութիւնը կը խորհրդակցէր հետեւեալ արձակել գործօն բանակի մէջ գտնուող զինուորներէ մեծ մասը, քանի որ Պաշտօնական զինուորական զօրքի խոտուածները և Ռուսական զինուորական փոխադրութեան զօրքը պարտաւորեալ ընկերակցութեան զօրքը, նպատակ ունենալով միայն ապագայի համար մանաւանդ իրաւունքներ վերապահել իրեն։ Այդ մասին հանուած ուսումնական շրջաններէ մէկէն համար Պ. Նելիսով անձամբ իսկ ներկայացաւ Բ. Դուրը, այլ իր առաջին թարգման Պ. Իվանովի ղրկելը որ շրջաններէն յանձնելով արտաքին գործերի նախարարին, անմիջապէս իր ներկայութեան կարգաւ առաջարկեց և այնուհետեւ ետ առաւ առանց ժամանակ թողլու որ նա օրինակ մը հանել տար այդ շրջաններէն իր ծանօթութիւնները քաղելու։

Սուլթանը հրաման հանեց որ թիւրք
բանակը Ալմանիաի զինուորական հա-
մադրեասի օրինակով հագուի այսու-
հետեւ : Անշուշտ հագուեսաը չէ որ
մարդը վանական կը չինէ . բայց գէթ
Սուլթանը կը հրճուի որ իր զինուոր-
ներ կերպով ժը նմանութիւն կու-
նենան Վիլհէլմ կայսեր զինուորական
ներին :

ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՕՐԱՑՈՅՑ

1890 թուականին

Տպագրութիւն Պատատաւեան

Ներկայ տարւոյ ընդարձակ Օրա-
ցոյցը ճոխագոյն է և կը բաղկանայ
356 երեսէ : Գին 75 սանթիմ : Փոստի
ծախքով մէկտեղ :

0 1 U.3 033

1890 թուականին Քրիստոսի

Տպագր. Գ. Պատարագեան (Սրամեան)

4. 90LHU

Կը ծախուի Մարտիէլ, Արմէնիա լը-
րագրի իմբագրատունը, հատը 25
սանթիմ : Մարտիէլէն դուրս կը զրկուի
30 սանթիմով, իստաի ծախքը խըմ-
բագրութենէն յճարուելով :

ՀԵՆՐԻԿԱՆ, ԽՆԴԻՐԸ ԵՒ

ՊՈՒԼԿԱՐՆԵՐ՝

Աթէնքէն յունի 16 թուով հե-
տեւեալը կը գրեն Ս.Ամբօք լրագրին
Նշանակութեան արժանի է որ Պուլ-
կարներին համար պատուաբեր այդ
տեղեկութիւններ հազորդուին յոյս գը-
րագէտներէ մին է որոնք ընդհան-
րապէս նախանձոտ և արհամարհոտ
աչքով կը նային Պուլկարներին վրայ :

Արխիւնը կը շարունակէ վազել Կրէտէ
կղզու զանազան կողմերը և մասնաւորա-
պէս Սֆաքիա զաւառին մէջ։ Ամբողջ
կղզին անխխիւանութեան և սոսկումի մատ-
նուած է։ Կրէտացի այն զլլաւորներ և
երեւելիներ որոնք Աթէնք աղաւստանած
էին, Մեծ պետութիւնների ներկայա-
ցուցչներին նոր բողբոջազիր մը տուին
որոշակի յայտարարելով թէ այլ եւս ի-
րենց երկրի վրայ օսմանեան տիրապե-
տութիւնը չեն ուզեր ձանչել։ Միւս կող-
մէ կղզուն բոլոր դատաւարները և դա-
տաւարն ամեն ճիւղի պաշտօնեայները
խմբովին իրենց հրաժարական տուին և
այժմ բոլոր դատարաններ գոցուած են
Կրէտէի մէջ։

Վերջապա սկսեց ըսել թէ Բ. Գոսպար
մեր համբերութիւն հասցունել կողմէ
որովհետեւ միայն Արեւելի մէջ չէ որ
Թիւրքեր սխառմական ընթացքով բռն-
ութիւն և հալածանք ի գործ կը դնեն
այլ Բուժլիի, Մակեդոնիա, Ալգիրներին
և մէկ խօսքով կայսրութեան բոլոր եր-
կիրներին մէջ յունական տարրը երկար
ատենէ ի վեր ամեն տեսակ հարստահա-
րութիւնների, անարդարութիւն և զրկողութեան նշանակ եղած է Թիւրք կառա-
վարութեան երեսնէն։ Գործերի այս յոռի
գրութիւնը մեր դրացիին հետ խզումով
կրնայ փութացունել կարծուածէն աւել

չուս։

Յոյն ժողովուրդը սկսած է խորապէս
յուզուել և Սթէնքի կառավարութեան
ուշադրութիւնը բարձրացնելու
յոյն ազգայնութեան վնասակար եղող այս
կացութեան վրայ : Ամեն ոք մտահոգու
թեան մէջ է իրաւամբ և կը խորհի թ
հելլենականութիւնը պէտք է որ պատ
րաստուի նոր զոհողութիւնների որպէ
զի կարենայ պաշտպանել արեւելքի մէ
կրեն նուիրական եղող շահերը : Իւրա
քանչիւր Յոյն արդէն համոզուած է ո
գործերի այս դրութիւնը չկրնար անորո
ժամանակով երկարաձգուել : Հարկէ
ստիպուած Հելլենականութիւնը պիտ
մղուի կռուի սապարէզ իջնել, իր գոյու
թիւն պաշտպանելու համար այն թշնա
միի գէմ որ յայտնի կերպով պատերազ
բացած է մեր ցեղի գոյութեան գէմ :

Մեր քաղաքականութիւն ամեն ժամանակ ձախորդ է և արեւտալի եղած է : Մենք մեզի ստիկանութեան պաշտօն առնել ուզած ենք , բարեւելքի մէջ կարգ , կանոն և խաղաղութիւն պահպանելու համար . բայց կրէտէի արդի վիճակ ճարտասան ընդունեի՜նք աւելի լաւ կը բացատրէ՜ թէ մեր խաղաղասէր զգացումների փոխադէն ի՞նչ վարձ ստացանք : Եթէ Պոլսիւնների նման մենք ալ շարժում ցոյց տայինք , բոլորովին հաւանական է որ եւրոպական դիւանագիտութիւնը այսօր աւելի դիւրաւ պիտի կազմանար և ընդունէր մեր դաւաքատները : Ինչ որ ալ լինէ , Կրէտէի մէջ դործերը այն աստիճանն առաջ մղուած են որ Եւրոպա չկորնար ալ եւս զանոնք կասեցունել , ապա թէ ոչ ամեն վտանգ աչք առնելով , պէտք է որ մենք միջամտենք այդ խնդրին :

Պուլկարի Սոպրանիէն (Սգգային ժողովը) իր աշխատութիւններ աւարտեց։ Դառն հեղնութիւն մը կը լինէր այդ ժողովին յոյց տուած արդիւնաւոր և հայրենասիրական գործունէութիւնը մեր խորհրդարանի ամուլ և ապարդիւն վերջաւորութեանը հետ բաղդատել։ Արդարեւ զարմացման արժանի է պուլկար կառավարութիւնը իւր փութաշնորհութեան և եռանդին համար որ յոյց կուտայ երկրին լաւ կազմակերպութեան և վարչութեան և մանաւանդ զինուորական ու ժեռի վերակազմութեան մասին. անդու աշխատութիւն մը կը տիրէ այնտեղ բանակին զէնքերը ամբողջացունելու համար և Պուլկարներն ոչ մէկ զոհողութենէ կը փախչին նոր Բազմամթեր, նոր թնդանօթ և կատարելագործուած նոր հրացան ձեռք բերելու համար։ Եր պատրաստութիւն այնպէս, որպէս թէ վաղ պատերազմի պիտի ելնեն։

Երբ ղեկն ուղղական պատրաստութեան կամ կազմակերպութեան խնդիր մը ծագի, միւս ամեն խնդիրներ ծալլելով մէկ կողմ կը դնեն Պուլիարները համաձայնութեամբ :

Ոմանք կուզեն հաստացունել թէ Պուլ-կարիս Ռուսիայի կողմէն լինելիք յարա-ձակման մը դէմ՝ դնելու համար է որ կը պատրաստուի։ Ծիծաղելի է այսպիսի կարծիք մ'ունենալը, աւելի հաւանական է որ հեռատես Պուլկարները համոզուած են թէ մօտիկ ապագայի մէջ Թիւրքիա կուռի պիտի բռնուի Յունաստանի հետ կամ Լըժւէի և կամ թէ մէկ ուրիշ պատ-ճառով, ուստի և կը պատրաստուին պա-տեհ ժամանակի սպասելով, որ իրենք ալ վերջէն մահացու հարուածը տան թիւրք կայսրութեան և առիւծի բաժին ստանան Թիւրքիայի ղեկորներէն, երբ կողոպուտը բախելու ժամը հնչէ։

Պուկարիւա, բարեբաղդապէս, չունի
ո՛չ համալսարաններ, ո՛չ Ախադէմիաներ
ո՛չ Լաթարաններ, ո՛չ Էնգուքննական
հաստատութիւններ, ո՛չ թանգարան-
ներ և ո՛չ ալ լայնածաւալ ամենօր-
եայ թերթեր. բայց իր զաւակներ ուրիշ
կերպով կրնան գիւրաւ մխիթարել ինք-
զինքնին, որովհետեւ ատոնց միոսարեւ
իրենք ունին մեծադոյն եւանդ, աշխա-
տութեան գիմանալու արիւթիւն, օրի-
նակելի կարգապահութիւն և կարեւոր
ներքին ոյժ մ'առանց ցուցամոլութեան
կրեց զերեւորական կազմակերպութիւն
իտեմ լորժէ Ե. բացարձակապէս հնազան-
դութիւն կը տրէր անդ, առաւելութիւն
ներ որոնք գ-ժրադապէս կը պակսին բո-
լորովին Յունաստանի մէջ:

Հին ժամանակներէ մինչեւ այսօր, լաւագոյն բանակին ունեցող ազգէն գերիշխան եղած է Արեւելքի մէջ : Աթենացիներն, Սպարտացիներն, Թէբացիներն, Յունաստանի մէջ իշխանութիւնը իրեն ձեռք կանցունէին, քանի որ իրենց զինուորական ոյժեր լաւ կազմակերպուած կըլինէին : Փիլիպպոս Մակեդոնացին երբ յաղթեցաւ կազմել Մակեդոն

եան փաղանդը, անմիջապէս յաջողեցաւ ողնջացունել Յոյներն, թէեւ ասոնք իր հպատակներէ դերազանցապէս աւելի քաղաքակրթութեամբ էին: Յետոյ բարբարոս թիւրքերը կործանեցին բիւզանդեան կայսրութիւնը, թէեւ Բիւզանդացիները նուրբ քաղաքակրթութեամբ ժողովուրդ էին: Թիւրքերը իրենց այդ վերջնական յաղթութիւնը կը պարտին իրենց պատերազմական առաքինութիւններին: Եւ տարակոյս չուներմ բնաւ որ թէ՛ն՝ ազատ եւ թէ՛ թիւրքազապաշտակ Յոյներն եթէ՛ն չաշխատին ճիշդ տեղեկութիւն ունենալ իրենց արդի վիճակի վրայ եւ եթէ՛ չջանան մի լաւ կազմակերպութիւն տալով աւելի ընդարձակել իրենց ազգային ոյժեր, պիտի տեսնենք որ ընչ ատենէն պիտի կրկնուին միեւնոյն դէպքեր, որովհետեւ միեւնոյն պատճառներ յառաջ կը բերեն միեւնոյն արդիւնքներ: Անտարակոյս մեզնէ իւրաքանչիւրը հպարտութիւն չի կզգայ մտածելով թէ՛ Աթենասի քաղաքը տա՛նաւին ցայսօր կեդրոնն է հելլենականութեան և միջնաբերդն է մեր « ազգային իդէերի », ինչպէս նաեւ մեր նախկին փառքի բեկորներին անգնահատելի թանգարանն է: Բայց վերջապէս մեր թանգարանների հարստութիւնները որչափ ալ փառաւոր լինին, չպիտի կրնան մեզ ազատել անդարմանալի կորուստէ մը, երբ Պուլկարներ՝ թէեւ մենէ նուազ կրթեալ, բայց զինւորական տեսակէտով մենէ շատ աւելի լաւ պատրաստութեամբ լինելով, յաջողին նպատաւորը առիթներէ օգուտ քաղել: Եւ մը և յանկարծ տիրելով Ալիպսան կիրճերին, Թրակեան Վոսփորի ժպտուն ափերին վրայ շարել իրենց զօրաբանակներ: « Հելլենականութեան իրաւունքներ », « Համահելլենականութեան ձեռնարկներ », « Վսեմ գաղափար »-ը և այլն այսպիսի բառեր պարզապէս ծիծաղելի կը դառնան, երբ այդ բառեր դորձածողները չեն ուզեր հասկնալ թէ՛ որչափ անձնուիրութիւն և ջանք հարկաւոր են միեւնոյն ժամանակ, հելլենականութեան ազգային շահերն և ձգտումները յաջողապէս պայտալանելու համար:

Արդեւոք յոյն հայրենասէր թըղ-
թակցի այս խօսքերը չէն կրնար ուղ-
ղուիլ նաեւ մեր հայրենակիցների ըղ-
գայուն դատակարգին, նորա գանգա-
ղութիւն մտրակելու և հասկցունե-
լու համար թէ կրնայ պատահիլ որ
գուցէ հայ հայրենասէրներն ալ շատ
ուշ մնացած համարուին մի օր, եթէ
ուղեն չարունակել տակաւին օղային
ծրագրիները չինել, յանկարծական ու-
տումների վրայ մտածել, օտարները
օգնութեան սպասել առանց դործի
սխտելու լրջօրէն և հաստատ կամքով

Յոյները գերդեցիկ ճաշով մը փորե-
նին կշտացունելէ ետք, կարկանդակ
մ'ալ կուզեն սեղանի վրայ • իսկ մենք
Հայերս չոր հացի երեւոր չտեսանք
տակաւին . . . :

ԿՐԷՏԱԿԱՆ ԴՈՐԾԵՐ

Յունի. 24 թուով Աթէնքէն 44
Հեռագրեն .

Այժէնք ապաստանած Կրէտացիները կառավարութեան դիմելով նաեւ ռազմավթերք ինդերեցին, Բանտիւ վերադառնալու և կղզին թիւրքերը դէմ պաշտպանելու համար : Իրագել ահուժների մէջ վախ կը յայտնուի թէ յառաջիկայ մարտին ընդհանուր ապստամբութիւն մը պիտի ծագի :

ՅՐԱՆՍՏԱՅԱՆ ՀԻՒՊԱՏՈՍՈՒԹԻՒՆՆԵՐՆ
Ի ԿՈՎԿԱՍՍ

Մարտի 1-ին Աշխարհագրական ըն-
կերությունը անցեալ տարի մարտի 7
թուականով իր համաժողովին յայտ-
նած լինելով Պրանսոնի հնդկաչինական
Անգլո-էմիլիայի փոփոխութիւն Թէ ֆրանսա-
կան հիւպատոսութիւնները աւելի
շատնաւ ուստական Ասիայի մէջ, այս
անգամ յիշեալ Աշխարհագրական ըն-
կերությունը կը հաղորդեն թէ խնդիրը
մասամբ մ'ընդունուած է և արդէն
Պազուրի մէջ վերջերս հաստատուած
է փոխ-հիւպատոսութիւն մը, ինչպէս
նաեւ հիւպատոսական գործակա-
նութիւն մը Նովորոսիսքի մէջ:

Դադարեալագոյն շարժումը ի Մարտի 1-ին

Մարտի 1-ին նաւահանգստին 1889-ի
վիճակագրին նայելով, այս քաղաքէն
անցնելով դէպի Ամերիկա գաղթող
օտարականների ամբողջ թիւը եղած
է 25,662 որմէ 20,934-ը ուղղակի Մար-
տի 1-ին նաւահանգստէն մեկնած են և
4728-ը երկաթուղով անցած են քա-
ղաքէս ուրիշ նաւահանգիստներ և
անկէ գաղթել են: Գաղթականների
այս թուէն 18,619 իտալացի են, 4716-ը
Սիրիացի, 649-ը Զուլիգեցի և 383-ը
Հայ: Ասոնցմէ խիստ մեծադոյն մասը,
14,190-ը, Պուէնոս Արէս (Հարաւային
Ամերիկա) գաղթած են, 2293-ը Նի-
ւորք և մնացածներն ալ Հարաւային
Ամերիկայի զանազան գաղթավայրերը:
Բուն Պրանսոնի գաղթականները
2061 հոգի միայն եղած են:

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ԼՈՒՐԵՐ

Յունի 26 թուով կը հեռագրեն
Պետերբուրգէն:

Այն պատահան զոր Պր. Աթամ-
պուլօֆի նախարարութիւնը տուաւ
պուլկարական փոխառութեան մասին
Ռուսիայի հանած չըջաբերականին,
մեծ դրուում պատճառեց այստեղ
քաղաքական շրջանակների մէջ և կը
կարծուի որ ռուս կառավարութիւնը
դիւանագիտական աւելի ազդու ձեռ-
նարկի մը պիտի դիմէ այսուհետեւ:

Պր. Փոպիտոնսձեւ որի շնորհա-
գուրկ լինելը ծանուցուած էր, վե-
րըստին կանչուեցաւ Չարլս քով. մինչ-
դեռ զինք ամբաստանողը, Ալթմի
բողոքական հովիւը, աքսորի դատա-
պարտուեցաւ:

— Պէրլինէն կը ծանուցանեն Նոյն
թուականով:

Ռէյխսթալը մերթեյ Սօսիալիստ-
ների մասին Պրանսոնի իշխանի առա-
ջարկած օրինադիրը, 98-ի դէմ 169
քուէի մեծամասնութիւնով:

— Պրանսոնի իշխանը Պէլժիլին
պիտի ուղղէ ծանուցադիր մը, պա-
հանջելով որ պէլժի կառավարութիւնը
թուաւ մը դնէ ընկերավարական ծա-
ւայումի դէմ: Ալթմիի պետական
մարդիկ կը խորհին որ Պէլժիլի տկար
պիտի մնայ ընկերավարականութեան
առաջն առնելու և հետեւագէտ վը-
տանգաւոր կը սեպեն այդ փոքրիկ
երկրի դրացիութիւնը:

— Յունի 27 թուով կը հեռագրեն.
Անցեալ տարի անգլիական կառավա-
րութիւնը առաջարկած էր արդէն
Մեծ պետութիւններին եզրկատական
պարտքի չըջումը: Ալթմի, Ա-
ւստրիա և Իտալիա տուած էին իրենց
հաւանութիւնն առանց դժուարու-
թեան: Ռուսիա ալ նախագէտ բա-
ցատրութիւն մը պահանջած էր այդ
չըջման շարժառիթին վրայ և պա-
տասխան ընդունած էր թէ տարա-
պարհակ աշխատութիւնը եզրկատոնի
մէջէն չըջելու համար կառավարուի
չըջումը: Պրանսոն թէեւ այդ ա-
ռաջարկ ընդունելու համար առաջ-
կուլութիւններ հանեց և իր հաճութիւն
տալու համար պահանջեց որ Անգլիա
ալ հաւանի եզրկատոնէն դուրս ելնե-
լու որոշ պայմանաժամի մը մէջ: Բայց
վերջերս մարդասիրական կամ ուրիշ
նկատումներէ շարժուած՝ Պրանսոնի
կառավարութիւնն ալ չըջման ա-
ռաջարկը ընդունեց, որով եզրկատոնի
ընկերները պիտի ազատուին տարա-
պարհակէ:

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐ

Ինչպէս ամեն լրագրիւնը, Արմէնիան
ալ կընդունի ծանուցումներ հրատարա-
կելու համար: անոնք որ պէտք կունե-
նան Արմէնիայի միջոցով մէկին դիմում ա-
նել կամ մի բան յայտարարել, պատրաստ
ենք ընդունիլ իրենց ծանուցումներ ըստ
լրագրական սովորութեան: Ծանուցում-
ների գինը Նախակուած են Արմէնիայի
ձախատը, տառի վրայ հաշուելով: 1 եր-
կաթագրի (գլխագիր) համար 2 սանդիւմ
և 1 բոլորգրի համար 1 սանդիւմ: 3 ան-
գամ դրուելու ծանուցումի գինը վրայ
%ին 10 զեղչ կը լինի: 10 և աւելի ան-
գամներ դրուելու ծանուցումի գինը վը-
րայ 0/0ին 30 զեղչ: Սակարկութիւն չըն-
դունուի:

UN NOUVEAU CHANT PATRIOTIQUE !
LES CHASSEURS ALPINS

Paroles de Romain COMPANT, musique
de A CASIROLA.

Ce nouveau chant de M. R. Compant,
membre de la Société des Littérateurs, est
aussi vif, aussi alerte, que nos vaillants
chasseurs des Alpes sur qui la patrie fonde
tant d'espoir.

La musique si harmonieuse et si imita-
tive rappelle les exercices dans les mon-
tagnes avec sonneries de clairon, etc.
On peut réduire la partie de piano et en
faire un chœur à quatre parties.

Pour recevoir franco les chasseurs alpins,
avec accompagnement de piano, adresser
60 centimes en timbres-poste ou mandat,
à l'auteur M. R. Compant, à TORCY-SE-
DAN (Ardennes).

ՔՈՒՆԻՍԻԱԿԱՆՈՒՄՆԵՐ

Հանդերձեցինաց Խանութն

418, 420, 422 Մէյն փողոց
Ռուսքը

Քաղաքին մէջ ամենէ մեծ և ա-
մենէ ճոխ խանութն ուր որոշեալ դի-
ներով և կանխիկ դրամով ազնիւ տե-
սակ Փալթօնքը, Փանթալօնքը, Դըլ-
խարկներ ևն. կը վաճառուին գոհա-
ցուցիչ գիներով: Սոյն խանութը յա-
ճախելով մեր Հայ հայրենակիցը կրնան
վտանգ լինիլ թէ Բուխարիական տնտի-
կերութեան կողմանէ ջանք և զոհո-
ղութիւն չի պիտի խնայուի զիրենք
զօհ ընելու համար: Փորձեցէք և հա-
մուզեցէք:

ՏԵՐ. ՄԱՌԻԹ-ՋԸՐ (Souther)
Բժիշկ և վիրաբոյժ
Լինգօլֆի հրապարակ
Ռուսքը
Սոյն գիտնական բժիշկն միշտ պատ-
րաստ է գոհացնել իրեն դիմող մեր
հայրենակիցներ:

ՏԻՍՐ ՌԻԻԼԼԻԿՄ
Դեղագործ և դեղավաճառ
Լինգօլֆի հրապարակի վերայ
Ռուսքը
Ջերմագին կը յանձնարարենք մեր
Ութըրբաքնակ Հայոց զայս դեղարան:

ՏԻՍՐ ԸՍՓԷՆՍԸՐ ՀԱՍԲԸԼ
Փաստաբան և Հաշտարար Դատաւոր
405 Մէյն փողոց Խոսք քիւ 119
Ռուսքը Մաս.
Սոյն փորձառու օրէնսգէտ պատ-
րաստ է իւր ծառայութիւնն նուիրել
ամեն անոնց որք դուրս կունենան
Դատաւանաց մէջ. պահանջներ կը հա-
ւաքէ ևն:

ՏԵՍՐԻ ՄՕՐՈՍ ԵՒ ԸՆԿ.
ՍԵՂԱՆԱՌՐԵ
426 Մէյն, Փիլքեք փողոցի անկիւնը
ՈՒՍՔԸՐ (Worcester Mass.
U. S. America)
Սոյն դրամատան դիմող Հայեր՝ Կ.
Պօլսոյ և Բարբերգի մէջ անգլիական և
գաղղիական ոսկիով վճարելի փոխա-
նակագիր կրնան ստանալ յոյժ-չափաւոր
պայմաններով:

Փորձեցէք և գոհ պիտի ըլլաք:

Հայոց Հայրենասիրական Միութեան
Ա. Հրատարակութիւն

ՎԱՐԴԱՊԵՏԱՐԱՆ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱԶՍՈՒԹԵԱՆ
« Հայրենասիրական Միութեան »
հրատարակած այս վարդապետարանի
մէջ համառօտ կերպով բացատրուած
է թէ իւրաքանչիւր հայրենասէր Հայ
ինչ իղձեր պէտք է ունենայ և ինչ
պարտքեր ունի կատարելու:

Գինն է 20 սանթիմ և կը ծախուի
Արմէնիայի խմբագրատունը: Մէկ ան-
գամէն 20 օրինակ զնոյր կը վճարէ 3
Ֆրանք և 50 սանթիմ միայն, փո-
խանակ 4 Ֆրանքի: Փոստի ծախքը
կը վճարուի « Հայրենասիրական Միու-
թեան » կողմէն:

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ Մ. ՓՈՐՈՒԳԱԼԵԱՆ
Ե
ԼԻՆԶԻ ՕՐԷՆԻԲԸ
ՏԱՃԿԱՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ
(Պատկեր մօտիկ ապագայից)
ՊՐԵՑ Մ. Պ.
(Այս տետրակի մէջ ցոյց կը տրը-
տուի թէ բռնաւորների և ազգա-
մատնիչ Հայերի դատաստանը ի՞նչպէս
պէտք է տեսնուի այնպիսի երկիրների
մէջ ուր օրինաւոր և արդարադատ կա-
ռավարութիւն չկայ):

Մէկ օրինակի գինն է 20 սանթիմ:
20 օրինակը 3 Ֆրանք և 50 սանթիմ:
Փոստի ծախքը կը վճարուի Արմէնիայի
խմբագրատունէն:

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ Մ. ՓՈՐՈՒԳԱԼԵԱՆ
Ե
ԼԻՆԶԻ ՕՐԷՆԻԲԸ
ՏԱՃԿԱՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ
(Պատկեր մօտիկ ապագայից)
ՊՐԵՑ Մ. Պ.
(Այս տետրակի մէջ ցոյց կը տրը-
տուի թէ բռնաւորների և ազգա-
մատնիչ Հայերի դատաստանը ի՞նչպէս
պէտք է տեսնուի այնպիսի երկիրների
մէջ ուր օրինաւոր և արդարադատ կա-
ռավարութիւն չկայ):

Մէկ օրինակի գինն է 20 սանթիմ:
20 օրինակը 3 Ֆրանք և 50 սանթիմ:
Փոստի ծախքը կը վճարուի Արմէնիայի
խմբագրատունէն:

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ Մ. ՓՈՐՈՒԳԱԼԵԱՆ
Ե
ԼԻՆԶԻ ՕՐԷՆԻԲԸ
ՏԱՃԿԱՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ
(Պատկեր մօտիկ ապագայից)
ՊՐԵՑ Մ. Պ.
(Այս տետրակի մէջ ցոյց կը տրը-
տուի թէ բռնաւորների և ազգա-
մատնիչ Հայերի դատաստանը ի՞նչպէս
պէտք է տեսնուի այնպիսի երկիրների
մէջ ուր օրինաւոր և արդարադատ կա-
ռավարութիւն չկայ):

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ Մ. ՓՈՐՈՒԳԱԼԵԱՆ
Ե
ԼԻՆԶԻ ՕՐԷՆԻԲԸ
ՏԱՃԿԱՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ
(Պատկեր մօտիկ ապագայից)
ՊՐԵՑ Մ. Պ.
(Այս տետրակի մէջ ցոյց կը տրը-
տուի թէ բռնաւորների և ազգա-
մատնիչ Հայերի դատաստանը ի՞նչպէս
պէտք է տեսնուի այնպիսի երկիրների
մէջ ուր օրինաւոր և արդարադատ կա-
ռավարութիւն չկայ):

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ Մ. ՓՈՐՈՒԳԱԼԵԱՆ
Ե
ԼԻՆԶԻ ՕՐԷՆԻԲԸ
ՏԱՃԿԱՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ
(Պատկեր մօտիկ ապագայից)
ՊՐԵՑ Մ. Պ.
(Այս տետրակի մէջ ցոյց կը տրը-
տուի թէ բռնաւորների և ազգա-
մատնիչ Հայերի դատաստանը ի՞նչպէս
պէտք է տեսնուի այնպիսի երկիրների
մէջ ուր օրինաւոր և արդարադատ կա-
ռավարութիւն չկայ):

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ Մ. ՓՈՐՈՒԳԱԼԵԱՆ
Ե
ԼԻՆԶԻ ՕՐԷՆԻԲԸ
ՏԱՃԿԱՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ
(Պատկեր մօտիկ ապագայից)
ՊՐԵՑ Մ. Պ.
(Այս տետրակի մէջ ցոյց կը տրը-
տուի թէ բռնաւորների և ազգա-
մատնիչ Հայերի դատաստանը ի՞նչպէս
պէտք է տեսնուի այնպիսի երկիրների
մէջ ուր օրինաւոր և արդարադատ կա-
ռավարութիւն չկայ):

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ Մ. ՓՈՐՈՒԳԱԼԵԱՆ
Ե
ԼԻՆԶԻ ՕՐԷՆԻԲԸ
ՏԱՃԿԱՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ
(Պատկեր մօտիկ ապագայից)
ՊՐԵՑ Մ. Պ.
(Այս տետրակի մէջ ցոյց կը տրը-
տուի թէ բռնաւորների և ազգա-
մատնիչ Հայերի դատաստանը ի՞նչպէս
պէտք է տեսնուի այնպիսի երկիրների
մէջ ուր օրինաւոր և արդարադատ կա-
ռավարութիւն չկայ):

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ Մ. ՓՈՐՈՒԳԱԼԵԱՆ
Ե
ԼԻՆԶԻ ՕՐԷՆԻԲԸ
ՏԱՃԿԱՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ
(Պատկեր մօտիկ ապագայից)
ՊՐԵՑ Մ. Պ.
(Այս տետրակի մէջ ցոյց կը տրը-
տուի թէ բռնաւորների և ազգա-
մատնիչ Հայերի դատաստանը ի՞նչպէս
պէտք է տեսնուի այնպիսի երկիրների
մէջ ուր օրինաւոր և արդարադատ կա-
ռավարութիւն չկայ):

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ Մ. ՓՈՐՈՒԳԱԼԵԱՆ
Ե
ԼԻՆԶԻ ՕՐԷՆԻԲԸ
ՏԱՃԿԱՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ
(Պատկեր մօտիկ ապագայից)
ՊՐԵՑ Մ. Պ.
(Այս տետրակի մէջ ցոյց կը տրը-
տուի թէ բռնաւորների և ազգա-
մատնիչ Հայերի դատաստանը ի՞նչպէս
պէտք է տեսնուի այնպիսի երկիրների
մէջ ուր օրինաւոր և արդարադատ կա-
ռավարութիւն չկայ):

Հետեւեալ գիրքերն կարելի է
ստանալ Արմէնիայի խմբագրատունէն,
իրենց առջեւ նշանակուած գիներով
և փոստի ծախքը խմբագրատունէն
վճարուելով:

Սրժէքը կանխիկ չվճարուած՝ գիրք
դրկուի:

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ Մ. ՓՈՐՈՒԳԱԼԵԱՆ
Ա. ՀԱՅ ԴԻԻՅԱԶՆՈՒՂԻ ՄԸ (սպառած):
Բ. ՀԱՅ ԳԻԻՂԱՅԻ (սպառած):

Գ. ՍԱՂՄՈՒ ԻՍՐԱՅԵԼԻ (Հայաստանի
ազատութեան ցանկացող մի Հայի
մաղթանքներն և մտածումներն են
Սաղմոսի ոճով գրուած): 40 սանթիմ:

Դ. ԱԶՍՈՒԹԻՒՆ ՊՈՒԼՂԱՐԻՈՅ ԵՒ
ԿԵՆՍԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ՊՈՒԼՂԱՐ ԱՊՍՍՍՄ-
ԲԱՊԵՏԱՅ (Պուլղար աղբիւն իւր ազա-
տութիւն ձեռք բերելու համար մէկ
գարէ ի վեր արած ջանքերի խիստ
հետաքրքրաշարժ նկարագրութիւնն
է): 1 Ֆր. 50 սանթիմ:

Ե. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԹՇՈՒՍՈՒՆԵՐԸ. —
(Հայաստանցիների թշուառութեան
գլխաւոր պատճառներն են եղող պան-
դէմութիւնը մեր ազգային նոր-
ընտիր վիպասանի գրչին նիւթ եղած
է ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԹՇՈՒՍՈՒՆԵՐԸ անուն
վէպին մէջ: Իրական կեանքէ առ-
նուած այդ վէպ որ մաս առ մաս
կը հրատարակուէր Արմէնիայի մէջ, ա-
ռանձին տետրակով ևս հրատարակ-
ուած է այժմ և կը ծախուի Մեծ.
Հեղինակին Պարոն Մկրտիչ Թիւթիւն-
ճիւղի մօտ, ինչպէս նաեւ Ար-
մէնիայի խմբագրատունը):

1 Ֆր. 20 սանթիմ
Զ. ԳՍՄԱՌՔՈՒՄՈՒՄ—ԺՈՂՈՎԴԴՄԻՆ
ԸՆԹԵՐՅԱՐԱՆ յետ այբուբենի աւարտե-
լուն: (Մեծանուն Հայ բանաստեղծին
վերջերս գրած ազատաշունչ ընտիր
ստանաւորներէն 3ը՝ որոնք իւր «Բա-
նաստեղծութիւններ»-ի հաւաքածոյին
մէջ չեն գտնուիր, առանձին տետ-
րակով հրատարակուած են): Այս
տետրակէ որի շահը բարեգործական
մի նպատակի յատկացած է, 50 հա-
տը մէկ անգամէն զնոյր կը տրուի
50 հատը 2 Ֆրանք 50 սանթիմի, որ
ըսել է հատը 5 սանթիմ կամ 10 փա-
րա թրքական:

Հատով կը ծախուի 0.10 սանթիմ:
ՀԱՅ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏԿԵՐԸ
1878-ին Պէրլին գնացած Հայ պատ-
ուիրակութեան պատկերը՝ գեղեցիկ
թղթի վրայ աւանուած և պատուի-
րակների անուններն հայերէն և ֆը-
րանսերէն տառերով միանգամայն տը-
պագրուած, կը ծախուի Արմէնիայի
խմբագրատունը: Գինն է 1 Ֆրանք,
փոստի ծախքն խմբագրատունէն վը-
ճարուելով:

ՏԵՐԷՆ—ԽՄԲԱԳԻՐ
Մ. ՓՈՐՈՒԳԱԼԵԱՆ
Le Gérant: FÉLIX ENFANTIN.

ՄԱՐՍԵԻԼ
Հայերէն տպարան Մ. Փոքրոպայեանի
Marseille. — Imprimerie du Midi, M. SCHICKLER
rue Vacon 50.

ՀԱՅ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏԿԵՐԸ
1878-ին Պէրլին գնացած Հայ պատ-
ուիրակութեան պատկերը՝ գեղեցիկ
թղթի վրայ աւանուած և պատուի-
րակների անուններն հայերէն և ֆը-
րանսերէն տառերով միանգամայն տը-
պագրուած, կը ծախուի Արմէնիայի
խմբագրատունը: Գինն է 1 Ֆրանք,
փոստի ծախքն խմբագրատունէն վը-
ճարուելով:

ՏԵՐԷՆ—ԽՄԲԱԳԻՐ
Մ. ՓՈՐՈՒԳԱԼԵԱՆ
Le Gérant: FÉLIX ENFANTIN.

ՄԱՐՍԵԻԼ
Հայերէն տպարան Մ. Փոքրոպայեանի
Marseille. — Imprimerie du Midi, M. SCHICKLER
rue Vacon 50.

ՀԱՅ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏԿԵՐԸ
1878-ին Պէրլին գնացած Հայ պատ-
ուիրակութեան պատկերը՝ գեղեցիկ
թղթի վրայ աւանուած և պատուի-
րակների անուններն հայերէն և ֆը-
րանսերէն տառերով միանգամայն տը-
պագրուած, կը ծախուի Արմէնիայի
խմբագրատունը: Գինն է 1 Ֆրանք,
փոստի ծախքն խմբագրատունէն վը-
ճարուելով:

ՏԵՐԷՆ—ԽՄԲԱԳԻՐ
Մ. ՓՈՐՈՒԳԱԼԵԱՆ
Le Gérant: FÉLIX ENFANTIN.

ՄԱՐՍԵԻԼ
Հայերէն տպարան Մ. Փոքրոպայեանի
Marseille. — Imprimerie du Midi, M. SCHICKLER
rue Vacon 50.

ՀԱՅ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏԿԵՐԸ
1878-ին Պէրլին գնացած Հայ պատ-
ուիրակութեան պատկերը՝ գեղեցիկ
թղթի վրայ աւանուած և պատուի-
րակների անուններն հայերէն և ֆը-
րանսերէն տառերով միանգամայն տը-
պագրուած, կը ծախուի Արմէնիայի
խմբագրատունը: Գինն է 1 Ֆրանք,
փոստի ծախքն խմբագրատունէն վը-
ճարուելով:

ՏԵՐԷՆ—ԽՄԲԱԳԻՐ
Մ. ՓՈՐՈՒԳԱԼԵԱՆ
Le Gérant: FÉLIX ENFANTIN.

ՄԱՐՍԵԻԼ
Հայերէն տպարան Մ. Փոքրոպայեանի
Marseille. — Imprimerie du Midi, M. SCHICKLER
rue Vacon 50.